

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Formannskap/økonomiutval		14.01.2016
Kommunestyret		28.01.2016

Innbyggjarhøyring i samband med kommunereform**Saksdokument:**

Vedlegg:

1 medvirkning_og_innbyggerdialog

Saksutgreiing:

I samband med kommunereforma legg Stortinget vekt på at innbyggjarane skal få god informasjon, bli involvert i samanslåingsprosessar og få høve til å kome med synspunkt og seie si meining. Fristen for kommunale vedtak om samanslåing er sett til 1.juli 2016. Høyringar må gjennomførast i god tid før dette.

Kommunane kan gjere eit prinsippvedtak nå, om kva for høyringsmetode dei vil nytte, sjølv om ikkje alternativa for kommunesamanslåing er klare. Sjøelve høyringa kan ein gjennomføre seinare, når det ligg føre noko konkret som ein vil be om innbyggjarane si meining om.

Høyring kan skje til dømes gjennom folkemøte, folkerøysting eller ved å gjennomføre ei innbyggjarundersøking. Det kan nyttast rådgjevande folkeavrøysting, ulike typar opinionsundersøkingar, utvida folkehøyringar og fokusgrupper (gruppeintervju). Kva for metode ein vil nytte, er det opp til kommunen sjølv bestemme. Vedlagt fylgjer utdrag av rettleiar for kommunereforma "Vegen mot ny kommune", utgjeve av Kommunal og moderniseringsdepartementet, som gjev ei utfyllande omtale av dei ulike måtane å høyre innbyggjarane på.

Regjeringa tilbyr ei rammeavtale som kommunane kan nytte, eit opplegg for dei som vil gjennomføre innbyggjarundersøking. Regjeringa støttar alle slag innbyggjarundersøkingar med kr.100 000 i høve til nokre føresetnader. Departementet vil utbetale tilskotet når første del av reformprosessen er ferdig, dvs. når faktainnsamlinga er avslutta og kommunen har fatta vedtak om alternativ og korleis innbyggjarane skal høyrast.

Kommunal - og moderniseringsdepartementet har utarbeidd eit faktagrunnlag som syner korleis ein kan gjennomføre opinionsundersøkingar, og kva for metodar som er aktuelle å nytte. Dette ligg på www.kommunereform.no. Faktagrunnlaget tek for seg val av målgruppe, og samansetting av utvalet respondentar slik at det blir representativt for innbyggjarane. Datainnsamling kan skje gjennom telefonintervju eller spørjeskjema, og det er sett opp konkrete spørsmålsalternativ slik at kommunen på enkel måte kan skreddarsy si eiga undersøking.

Døme på spørsmålsalternativ frå faktagrunnlaget:

Tema 1: SYN PÅ KOMMUNESAMANSLÅING – ALTERNATIV

(Situasjon 1: To kommunar har utarbeidd framlegg til kommunesamanslåing og innbyggjarane skal høyrest om dei er for eller imot denne samanslåinga. Her er to alternativ til korleis ein kan spørje innbyggjarane:)

Q1a: X-kommune er no inne i ein prosess for å vurdere om kommunen bør slå seg saman med Y-kommune. Er du for eller imot denne samanslåinga? (Svaralternativ : For, mot, veit ikkje)

Eller:

Q1b: Kor negativ eller positiv er du til ei samanslåing mellom X-kommune og Y-kommune? (Svaralternativ : Svært negativ, ganske negativ, ganske positiv, svært positiv, veit ikkje)

Faktagrunnlaget syner og eit tredje alternativ Q1c, der ein lister opp ulike alternativ og innbyggjarane vel det alternativet dei meiner er best.

Tema 2: KONSEKVENSAV KOMMUNESAMANSLÅINGA

(Denne sekvensen skal nyttast til å forstå kvifor folk er for/mot ein samanslåing, og måle styrka i argumenta. Nokre eksempel på spørsmål:)

Q2a. Kommunane kan ha fleire mål for ei kommunesamanslåing. Eg ber deg no vele kva du meiner er dei tre viktigaste måla for ein framtidig kommune. (Svaralternativa som blir lest opp eller lista opp: større fagmiljø, økt kvalitet på dei kommunale tenestene, meir kostnadseffektiv drift, osv., fleire alternativ)

Q2b. Du får lista opp nokre kommunale oppgåver, og eg ber deg vurdere korleis du meiner kommunen vil løyse desse etter ein kommunesamanslåing, samanlikna med i dag. (Svaralternativa er på skala frå 1-5, frå *mykje dårlegare* til *mykje betre*)

Q2f. Viss det blir kommunesamanslåing, kor viktig eller uviktig er avstanden til dei følgjande tenestene for deg? Vil du seie at avstanden er svært uviktig, ganske uviktig, (osv.)

I dei to siste spørsmåla som blir synt her, blir det lista opp mange kommunale oppgåver (helsetenester, barnevern, pleie og omsorg i institusjon, pleie og omsorg i heimen, barnehage tilbud, skule og SFO-ordning, byggesakshandsaming, tilbod innafor kultur, idrett og fritid, næringsutvikling, mm.) Ein bør vere merksam på at det kan vere vanskeleg for innbyggjarar å svare på slike spørsmål om kommunale tenester med mindre konsekvensane er godt kjent eller godt gjort greie for. Det kan og vere ulik individuell vurdering av kva som vert opplevd som kort og lang avstand til ei teneste. Slike ting må ein ta omsyn til når ein utformar spørsmål og set saman spørjeskjema, og faktagrunnlaget peiker på dette. Ei høyring som dette kan gjennomførast i løpet av to-fire veker, i samarbeid med ein dataleverandør som planlegg undersøkinga saman med kommunen, utformer spørsmåla, samlar inn data og utarbeider rapport.

Rådmannens vurdering:

Stortinget har sagt at det vert lagt vekt på frivilligprinsippet i kommunereforma. Det inneber at Stortinget vil ha respekt for kommunale vedtak dersom kommunen fattar vedtaket etter ein heilskapleg vurdering og etter å ha høyrte sine innbyggjarar. Det vil derfor vere viktig å greie ut dei ulike alternativa tilstrekkeleg, og høyre innbyggjarane si meining. Folkerøysting som metode vil gje eit klart svar, ja eller nei til samanslåing med andre kommunar, men dersom politikarane i tillegg vil ha råd og innspel frå befolkninga, kan ei innbyggjarundersøking gje meir informasjon og tilbakemeldingar om kva som er viktig for innbyggjarane. Folkerøystinga kan vera ein del av innbyggjarundersøkinga. Med kr. 100 000 i økonomisk støtte til gjennomføringa, kan kommunen inngå avtale med ein dataleverandør som kan gjennomføre undersøkinga for kommunen.

Rådmannen si tilråding:

Formannskapet rår kommunestyret til å fatte fylgjande vedtak:
Innbyggjarane si meining skal høyrast i samband med kommunereforma.
Kommunestyre vel å nytte innbyggjarundersøking som metode når alternativa til kommunesamanslåing ligg føre.

Utskrift til:
Fylkesmannen i Telemark.